SKOL

LAUSUNTO

5.3.2024

Luonnos hallituksen esitykseksi rakentamislain muutoksista, VN/34558/2023

1. Kommentteja rakentamislain muutoksista

Rakentamislupahakemus (61 §)

Emme pidä tarkoituksenmukaisena, että hankkeelta vaadittuja dokumentteja ei automaattisesti toimitettaisi rakennusvalvonnalle. Kirjaus ei kevennä sääntelyä, mutta johtaa epämääräisyyteen. Ei ole myöskään syytä muuttaa vakiintunutta käytäntöä. Kirjaus vaikuttaa negatiivisesti myös esimerkiksi tietojen dokumentointiin, millä voi olla iso merkitys esimerkiksi peruskorjaushankkeissa.

Erityissuunnitelmien toimittaminen (69 §)

Yleisesti, vaatimus toimittaa tietomalleja koneluettavassa muodossa on erinomainen, alaa eteenpäin vievä kokonaisuus. Tämä koskee varsinkin, jos täydennykset koskevat erityissuunnitelmien tietomalleja. Neljäs momentti on hyvä lause, sillä konkreettisesti tarve on asettaa vaatimukset erityissuunnitelmien tietosisällölle sekä täsmentää, mitä tarkoitetaan koneluettavalla muodolla. Tämän lisäksi, koska pykälässä ”71 § Rakennuksen toteumamalli” on vaade ylläpitää toteumamallia ja koneluettavaa tietoa, tulee määritellä, minkälaisessa koneluettavassa muodossa muut kuin rakennuksen tietomallissa olevat laitteet ja komponentit toimitetaan, jotta voidaan tuottaa rakennuksen käyttö- ja huolto-ohje pykälän 94 § mukaisesti.

Yleisesti asetuksessa tai muualla tulisi ottaa kantaa siihen, minkä tyyppisiä erityissuunnitelmia toimitetaan rakennusvalvontaviranomaisille toteumamallivaiheessa. Koskeeko se esimerkiksi myös lämpö- ja jäähdytysjärjestelmien sekä sähkösuunnittelun tietomalleja?

Päävastuullinen toteuttaja (95 §)

Päävastuullisen toteuttajan osalta lakiehdotusteksti 95 § sivulla 64 ja sama 95 § rinnakkaistekstiosuudessa sivuilla 77–78 poikkeavat toisistaan. Edellisen mukaan: ” Päävastuullisen toteuttajan on koordinoitava sopimuksessa sovitulla tavalla rakentamislupaa edellyttävän rakennuskohteen toteuttaminen suunnitelmien, rakennuskohteen toteuttamista koskevien säännösten, rakentamisluvan ja hyvän rakennustavan mukaisesti. Päävastuullisen toteuttajan on vastattava toteutuksen kokonaisuudesta ja laadusta oman suorituksensa, käyttämiensä aliurakoitsijoiden ja yhteistyökumppanien osalta.”

Suunnittelu ja konsultointiyritykset SKOL ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki

Puhelin 09 192 31

www.skolry.fi

Y-tunnus: 0215282-5

”Koordinoitava sopimuksessa sovitulla tavalla” on tarpeeton muotoilu, koska on selvää, että sopimussuhteessa sopimusta on noudatettava ja laiminlyönneistä seuraa oikeusjärjestelmämme tai sopimuksessa erikseen sovitut vastuut. Kaikki muutkin lakiin säädetyt roolit (pääsuunnittelija, muut suunnittelijat, vastaava työnjohtaja) ovat sopimusvastuussa sen lisäksi, että niillä on lain tarkoittama yhteiskunnallinen vastuu ilman, että asiaa on korostettu niitä koskevissa säännöksissä. Kun perustelujen mukaan sopimusvapauteen ei ole tarkoitus puuttua, olisi laissa syytä pitäytyä siinä, mitä lakisääteisiä velvoitteita halutaan asettaa.

On lisäksi epäselvää, mitä halutaan tarkoittaa ilmaisuilla ”koordinoitava”, kun säännöstekstin jälkimmäisessä osassa päävastuullisen toteuttajan on ”vastattava” toteutuksesta ”. Onko mahdollista sopia jotenkin rajoitetusta koordinointivastuusta (*koordinoitava sopimuksessa sovitulla tavalla*) ja olisiko vastuu ”*omasta suorituksesta*” silloin tuo sopimuksen mukainen suoritus? Vai kuuluko asemaan vastuu kokonaisuudesta ja laadusta sopimuksesta riippumatta, vai tarkoittaako se vain ns. yhteiskunnallista, eikä sopimusvastuuta.

Rinnakkaistekstiosuudessa säädöstekstiin 95§ on tullut lisäys ”*Päävastuullinen toteuttaja ei vastaa alihankkijan suorituksesta.”* Yleispätevä vastuunrajaus laissa voi aiheuttaa sekaannusta ja kiistoja sopimussuhteissa ja alihankintaketjuissa ja on näin ollen tarpeeton. Jos kirjauksella on tarkoitettu, että vastuu ulottuu vain koordinointiin, eikä alihankkijan suorituksen yksityiskohtiin, tilanne on sama. Jos on tarkoitettu, että erotuksena vastuusta täytäntöönpanoapulaisesta, vain ns. yhteiskunnallinen vastuu ei ulotu alihankkijoiden suorituksiin, asia ei juuri selkene.

Perusteluissa esitetään, että: ”Päävastuullinen toteuttaja voi vastata vain sellaisten osapuolten koordinoinnista ja laadusta, jotka se on itse valinnut urakkasuoritusta toteuttamaan”. Tämä on ristiriidassa edellä sanotun kategoriselta vaikuttavan vastuunrajauksen kanssa. Toisaalta jää epäselväksi, mitä tarkoitetaan *itse valitulla osapuolella*. Onko tarkoitettu omaksi sopimuskumppaniksi otettua alihankkijaa, vai rakennushankkeeseen ryhtyvän toimeksiannosta sen sopimuskumppaniksi valittua tai suositeltua toimijaa.

Korkein oikeus on useammassa ratkaisussaan todennut, että ilmaisuille ja sanoille on annettava niiden yleiskielen mukainen merkitys. Kielitoimiston sanakirjan mukaan ”Huolehtia” on koordinointia selkeämpi ja kuvaavampi ilmaus sille, mitä päävastuulliselta toteuttajalta ainakin lain tavoitteiden ja perustelujen mukaan odotetaan. Lisäksi se olisi yhdenmukainen muiden vastuuasemaan saatettujen toimijoiden kanssa.

2. Esityksen mukaan Ilmastoselvityksessä tulisi raportoida <u>uuden rakennuksen</u> hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki. Asetusvalmistelun helpottamista varten kysymme, tulisiko näkemyksesi mukaan vähähiilisyysarviointi tehdä rakennukselle sekä rakennuspaikalle (rakennuspaikalla tarkoitetaan mm. rakennuksen perustuksia), vaikka hiilijalanjäljen raja-arvot on suunniteltu koskevan vain rakennusta?

(2A): Ilmastoselvityksen tulisi sisältää vain rakennuksen hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki
(2B): Ilmastoselvityksen tulisi sisältää rakennuksen sekä rakennuspaikan hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki
(2Muu): Muu kommentti

On erittäin tärkeää, että rakennuspaikan hiilijalanjälki arvioidaan osana ilmastoselvitystä. Rakennuspaikan hiilijalanjälki sisältää mm. rakennuksen perustukset, tontilla sijaitsevat pysäköintiratkaisut ja huoltorakennukset (esim. erillinen sauna-/varastorakennus), joilla on merkittävä vaikutus kohteen elinkaaren

hiilijalanjälkeen. Näiden päästöihin voidaan merkittävästi vaikuttaa suunnittelun aikana tehdyillä ratkaisuilla ja valinnoilla.

Hiilijalanjäljen raja-arvot tulisi arvioida koko rakennukselle sisältäen sekä rakennuksen ja rakennuspaikan hiilijalanjäljen. Tällöin erilaiset ratkaisut esimerkiksi pysäköinnin sijoituksessa rakennuksen alle tai tontille eivät asettaisi eri rakennuksia eriarvoiseen asemaan. Tämä myös selkiyttäisi ohjausta, sillä raja rakennuksen ja rakennuspaikan välillä on epäselvä ja vaikeasti määriteltävä. Samalla saavutettaisiin merkittävä ohjausvaikutus, kun perustusten, tontilla olevien rakenteiden hiilijalanjälkeä pystyttäisiin ohjaamaan vähähiilisempään suuntaan.

Minimissään rakennuksen perustusten ja tontilla olevien rakenteiden ilmastovaikutukset tulee tuoda rakennuspaikan hiilijalanjäljen kautta näkyviksi ilmastoselvityksessä. Samalla rakenteiden jakoa rakennuspaikkaan ja rakennukseen tulee selkiyttää ja huolehtia erilaisten rakennusten tasa-arvoisesta kohtelusta raja-arvo-ohjauksessa. Tarvittaessa rakennuspaikan hiilijalanjäljen arviointia lupavaiheessa voidaan helpottaa tuomalla osaksi kansallista päästötietokantaa oletusarvot anturaperustuksille, paaluperustuksille, tuennoille, maaosille ja päällysteille.

(3) Minkälaisia taloudellisia vaikutuksia arvioit esitetyillä muutoksilla olevan edustamasi tahon kannalta?

<u>Huomiot pykälittäin:</u>

38 Rakennuksen vähähiilisyys

- *1 momentti / 3 momentti:* Ehdotuksessa pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että rakennuksen ilmastoselvitys tulisi laatia ainoastaan niille uusille rakennuksille, joita koskevat hiilijalanjäljelle asetettavat raja-arvot. 1. momentissa viitataan pykälän 3 momenttiin, jota ehdotetaan muutettavan siten, että siinä esitettäisiin suoraan ne rakennukset, joita hiilijalanjäljen raja-arvo koskisivat. Johtaako tämä siihen, että tulevaisuudessa näitä vaatimuksia voidaan kiertää sellaisilla rakennuksilla, joita pykälään ei ole listattu. Luettelo jättää myös tulkinnanvaraa hybridirakennusten osalta sekä sellaisten rakennustyyppien, joita ei vielä tunneta. Yhä useammin rakennukset sisältävät käyttötarkoitukseltaan useampia edellä mainituista luokitteluista. Mielestämme olisi perustellumpaa listata ja määritellä pykälään ne rakennustyypit, joita raja-arvot eivät koske ja joiden osalta ei edellytettäisi vähähiilisyyden arviointia ja ilmastoselvityksen esittämistä rakentamislupaa haettaessa pykälää 37 vastaavasti. Tällöin tulee määriteltäväksi myös "merkittävä". Yleensä sovelletaan pinta-alaperustetta tai muuta kvantitatiivisesti määriteltävissä olevaa, suhteellista muutosta.

- *1 momentti:* Ehdotus jättää ilmastoselvityksen laatimisvelvoitteen ulkopuolelle laajamittaiset korjaus- ja muutostyöt kokonaisuudessaan ei ole kannatettava. Korjausrakentamisen määrä Suomessa on merkittävä ja määrä ja tarve kasvavat tulevaisuudessa entisestään. Osa korjaushankkeista on hyvin laajoja kokonaisuuksia, joiden päästövähennyspotentiaali on merkittävä. Syntyviin päästöihin voidaan vaikuttaa suunnitteluratkaisuilla, kuten rakennuksen osien säilyttämisellä. Ilmastovaikutusten selvitysvelvoite tekee näkyväksi vaikutukset ja madaltaa kynnystä kuntien ja yksityisen sektorin toimijoiden päästöohjaukseen. Perustelumuistiossa todetaan, että korjausrakentamisen poisjättäminen

heikentää suoraan lain vastaavuutta lakiuudistuksen strategisiin tavoitteisiin. Lain vaatimusten aiheuttamaa työmäärää rakennushankkeissa olisi mahdollista keventää merkittävästi lisäämällä SYKE-tietokantaan korjausrakentamisen arviointiin liittyviä oletusarvoja.

- 1. momentti: Perusteluasiakirjassa todetaan, että ”raja-arvot eivät koskisi korjaus- ja muutostöiden lisäksi myöskään rakennuksen laajennuksia.” eli ehdotus jättää laatimisvelvoitteen ulkopuolelle myös laajennukset ottamatta kantaa niiden kokoluokkaan. Laajennusten kokoluokka voi vastata suurta uudisrakennusta. Rakennuslupamenettelyssä laajennus on verrattavissa uudisrakentamiseen ja sitä koskee uudisrakentamisen sääntely. Vähintään **merkittävät laajennukset tulisi sisällyttää sääntelyn piiriin.**

- 1. momentti. Merkittävä osa rakentamisesta on ehdotuksen mukaan rajattu kokonaan sääntelyn ulkopuolelle. Näiden kohdetyyppien osalta olisi hyvä luoda sääntelyn oheen selkeä tiekartta sille, millä aikataululla sääntelyä on tarkoitus laajentaa kansallisiin ilmastotavoitteisiin vastaamiseksi. Raja-arvojen osalta sääntelyn tulisi olla linjassa rakennusten energiatehokkuutta koskevan sääntelyn kanssa. Mikäli energiatehokkuutta koskevaan sääntelyyn lisätään raja-arvoja uusille rakennusluokille, tulisi vastaavat muutokset toteuttaa myös ilmastoselvityksen osalta.

- *3.momentti:* Soveltamisalan määrittely on myymälärakennuksen osalta ristiriitainen ympäristöministeriön asetus uuden rakennuksen energiatehokkuudesta kanssa. Ehdotamme alla olevaa tarkennusta: ”4*) liikerakennus, tavaratalo, kauppakeskus,* ***myymälärakennus lukuun ottamatta päivittäistavarakaupan alle 2000 m² yksikköä****, myymälähalli, teatteri, ooppera-, konsertti- ja kongressitalo, elokuvateatteri, kirjasto, arkisto, museo, taidegalleria, näyttelyhalli;* Uuden rakennuksen päivittäistavarakaupan alle 2000 m² yksikölle ei ole energiatehokkuuden raja-arvoa, joten ehdotettu muutos olisi linjassa energiatehokkuussäädännön kanssa, joka selvästi on tässä esitettyjen rajausten taustalla.

- *3.momentti:* Pientalojen (käyttötarkoitusluokat 1a-1c) rajaaminen lain ulkopuolelle on tässä vaiheessa perusteltua, koska kertarakentajille syntyvät kustannukset ja tarve pysyä selvillä eri selvitysvelvoitteista ovat jo nyt haaste. Selvityksen laatimiseen voisi luoda kannusteita kuntatasolla.

- *4. momentti:* Pidämme kannatettavana, että raja-arvoa asettaessa voidaan ottaa huomioon sellaiset erityistilanteet, joissa raja-arvojen alittaminen on rakennuksen, sen käyttötarkoitukseen tai sijaintipaikkaan liittyvien ominaisuuksien tai olennaisten teknisten tai toiminnallisten vaatimusten toteuttamisen vuoksi erityisen haastavaa. Poikkeuksille on kuitenkin syytä luoda selkeät säännöt, jotta hankkeiden yhdenvertaisuus toteutuu.

- *5. momentti:* Ehdotamme lisäystä *”Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rakennuksen vähähiilisyyden arviointimenetelmästä, arvioinnissa käytettävistä tiedoista,* ***kansallisesta päästötietokannasta****, arvioinnin tulosten raportoinnista* ***ja kokoamisesta rekisteriin*** *sekä ilmastoselvityksen laatimisesta.”*

  - Ilmastoselvityksen tuloksiin, laatuun, vertailukelpoisuuteen ja laskijan työmäärään vaikuttaa merkittävästi SYKEn ylläpitämä kansallinen päästötietokanta ja sen sisältö. Tietokannan sisällöstä, laadunvarmistuksesta, ylläpidosta ja päivitysprosesseista tulisi säätää asetuksella. Samalla tulisi varmistaa riittävät resurssit tietokannan ylläpitoon. Myös SYKE itse on ehdottanut tätä lausunnoissaan.
  - Säätelyn vaikuttavuuden varmistamisen ja raja-arvojen toimivuuden varmistamisen kannalta on keskeistä, että Ympäristöministeriö pystyy seuraamaan ilmastoselvitysten toteutuneita tuloksia. Mikäli tuloksia ei kerätä rekisteriin. Rekisterin tulisi myös olla avoin, jolloin eri alan toimijat voisivat tarkastaa rakennuksen ilmastoselvityksen tulokset. Tämän vuoksi joko rakentamislaissa tulisi antaa asetuksenantovaltuudet ilmastoselvitysrekisterin.

- Vähähiilisyyden arviointi ja ohjaus rakennushankkeissa vaatii rakennusteknistä ymmärrystä sekä osaamista rakennusmateriaalien käyttöön ja tuotteiden elinkaariominaisuuksiin liittyen. Ilmastoselvityksestä puhuttaessa kyseessä on laajaa kompetenssia ja rakennusalan tuntemusta vaativa asiantuntijatehtävä. Vaikka käytössä olisi laskentaohjelma vähähiilisyyden arviointi vaatii toisaalta elinkaarilaskennan metodiikan ja standardien tuntemista (LCA), rakentamisen ymmärrystä sekä vähintään perustason tietoa rakennusten elinkaarivaikutuksista (energiankulutus, olosuhteiden hallinta). **Rakennusvalvonnan edellytykset valvoa ilmastoselvitysten laatua ja uskottavuutta ovat vähäiset ja valvonnan toteuttaminen kevyelläkin tasolla lisäisi rakennusvalvonnan työtaakkaa. Tämän vuoksi Ilmastoselvityksen laadintatehtävälle tulisi säätää vaativuusluokka ja suunnittelutehtävän edellyttämä koulutus Rakentamislain pykälän 82 mukaisesti.** Tämä osaltaan auttaisi varmistamaan selvitysten yhdenmukaisuuden ja vertailukelpoisuuden ja näin vähentäisi rakennusvalvontaan kohdistuvaa painetta. Lisäksi tarvitaan selkeä prosessi sille, kuinka arviointien laatu varmistetaan. Soveltuva toimintatapa pätevyysvaatimuksille on kopioitavissa jo energiatodistuksen laatijan kaksiportaisesta pätevyysmenettelystä. Lisäksi tarvitaan prosessi havaittuihin laatuongelmiin puuttumiseen.

- Ilmastoselvityksen laajuutta ja laatimisen käytäntöjä tulee tarkentaa erillisillä ohjeilla erilaisten rakennusten yhdenmukaisen kohtelun varmistamiseksi. Tarkennettavia asioita ovat esimerkiksi: Mille rakennuskokonaisuudelle ilmastoselvitys tulee laatia? Miten rakennusosat jaetaan hybridirakennuksissa, joissa on useampi käyttötarkoitus? Onko ilmastoselvitys rakennuskohtainen vai käyttötarkoituskohtainen? Tuleeko samalle rakennukselle useampi ilmastoselvitys kuten energiatodistuksiakin voi tulla useampia? Kuinka rakennuspaikan päästöt jaetaan, kun tontilla on useampia rakennuksia? Tähän tulee olla selkeät ohjeet ja tulkinnat, jotta vältytään osaoptimoinnilta.

- Ilmastoselvityksen ja energiaselvityksen ei tulisi ohjata keskenään eri suuntiin. Tällä hetkellä E-luvun laskennassa käytetyt eri energiamuotojen primäärienergiakertoimet ovat merkittävästi ristiriidassa ilmastoselvityksen energian päästökerrointen kanssa. Energiamuotojen päästökerrointen osalta tulee varmistaa, että kansallisen päästötietokannan sisältö on ajantasaista.

- Ilmastoselvityksen päivitysvelvollisuutta olisi hyvä tarkentaa asetuksella tai erillisillä ohjeilla Ohjeistuksissa kuvattaisiin, mitä muutoksia tulisi vähintään päivittää ilmastoselvitykseen rakennuksen käyttöönoton yhteydessä. Esimerkiksi energiatodistuksen yhteydessä tämä tarkoittaa vähintään ilmanvaihdon ominaissähkötehon mittauksia ja tarvittaessa rakennuksen tiiveyden mittausta, laajemmin tulkittuna käymään läpi kaikki keskeiset lähtötietoina käytetyt suunnitelmatiedot. On myös hyvä huomioida, että määrätieto kasvaa ja tarkentuu hankkeen edetessä. Lähes poikkeuksetta toteutumaan perustuva hiilijalanjälki on suurempi kuin rakennuslupavaiheessa arvioitu hiilijalanjälki. Tarkentuva tieto ei itsessään ole lakiesityksen mukainen muutos, jolla on vaikutuksia rakentamislupaan (ainakaan nykyisessä traditiossa). Pääpiirustustason ja toteutuksen välisen eron ollessa näin suuri ja kun toteava laskenta puuttuu, tulee myös hankkeiden vertailusta, seurannasta ja todentamisesta haastavaa.

39 § Rakennuksen elinkaariominaisuudet

- 2. momentti: Ehdotamme kirjauksen muuttamista seuraavaan muotoon, jossa soveltamisala vastaisi nykyisen rakentamislain soveltamisalaa ilmastoselvityksen ja materiaaliselosteen osalta.

  Rakentamishankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että uudelle ***tai rakentamislupaa edellyttävälle laajamittaisesti korjattavalle rakennukselle*** *laaditaan* ***valmistumisvaiheessa*** ~~*materiaaliseloste*~~ ***tuoteluettelo****, joka sisältää koneluettavassa muodossa tiedot rakentamisessa käytetyistä materiaaleista ja tuotteista.* ***Materiaaliselostetta ei tarvitse laatia, jos kyseessä on sellainen uusi rakennus, jota ei 37 §:n mukaan ole suunniteltava ja rakennettava lähes nollaenergiarakennukseksi, eikä korjattavalle erillispientalolle tai laajamittaisesti korjattavalle rakennukselle, jonka energiatehokkuutta ei ole mainitun pykälän mukaan parannettava korjaustyön yhteydessä.***

  - **Rakennuksen materiaaliseloste (tai tuoteluettelo) tukisi parhaiten kiertotaloustavoitteita ja tuottaisi hyödyllistä suunnitelmallista ylläpitoa tukevaa tietoa, mikäli se toteutetaan rakennuksen valmistumisvaiheessa ja sisältää yksityiskohtaiset tiedot rakennukseen asennetuista tuotteista ja niiden ominaisuuksista.** Tämän kaltainen tuoteluettelo toimisi myös pohjana pykälä 94 mukaisen käyttö- ja huolto-ohjeen laatimiselle. Valmistumisvaiheen tuoteluettelo palvelisi rakennuksen ylläpidon suunnittelua ja helpottaisi suunnitelmallista korjaamista. Kiertotalouden näkökulmasta todellisten rakennukseen asennettujen tuotteiden tietojen ja ominaisuuksien tunteminen on välttämättömyys. Valmistumisvaiheen tuoteluettelo edistäisi merkittävästi kiertotaloutta ja helpottaisi materiaalien uudelleenkäyttöä, kun rakennukseen asennetut tuotteet ja niiden ominaisuudet tunnettaisiin. Se myös tukisi alan nykyisiä käytäntöjä ja pienentäisi sen kautta sääntelyn aiheuttamaa ylimääräistä kuormaa. Samalla vältetään ylimääräistä työtä, kun elinkaaren ohjauksen ja kiertotalouden kannalta hyödyttömiä oletuksiin pohjautuvia tuotetietoja ei kerätä lupavaiheessa.

- **Tuoteluettelon tulisi kattaa kaikki rakennukseen asennettavat tuotteet,** ei vain niitä, jotka on määritelty pääpiirustustasolla. Valmistumisvaiheen tuoteluettelon näkökulmasta pääpiirustustaso ei olisi tarkoituksenmukainen rajaus, sillä elinkaaren aikana vaihdettavista komponenteista suurta osaa ei määritellä pääpiirustuksissa (kuten talotekniset tuotteet). Pääpiirustustaso vesittää materiaaliselosteen alkuperäisen tarkoituksen olla jatkumo käyttö- ja huolto-ohjeeseen.
- **Tuoteluettelon tulisi kattaa myös korjausrakentaminen ja ne kohdeluokat, joita esityksen mukaiset pykälässä 38 mukaiset esitetyt raja-arvot eivät koskisi**. Mikäli korjaus- ja muutosrakentaminen rajattaisiin sääntelyn ulkopuolelle, rakennuksen tuotteet tunnettaisiin vain ensimmäiseen korjaukseen asti eikä purkuvaiheessa rakennuksesta olisi enää saatavilla kiertotalouden tarvitsemia ajantasaisia tuote- ja ominaisuustietoja. Vastaavasti tuoteluettelo olisi kiertotalouden näkökulmasta hyödyllinen myös niissä kohdeluokissa, joita ilmastoselvityksen raja-arvo-ohjaus ei koskisi. **Materiaaliseloste on järkevää laatia toteutusvaiheessa riippumatta ilmastoselvityksen laadinnan ajankohdasta.** Mikäli ilmastoselvityksen laadintavaihe on nykyinen rakennuslupavaihe, ilmastoselvitys ja materiaaliseloste on järkevä erottaa toisistaan.

- **Pykälässä ilmastoselvityksen pohjaksi esitetty pääpiirustustasoinen arviointi on epäselvä.** Jos ilmastoselvitys perustuu pääpiirustustasoisiin suunnitelmiin, niin ilmastoselvityksen ohjeistusta tulee tarkentaa, ja myös pääpiirustustason sisältöä tulee tarkentaa. Pääpiirustustasoinen suunnitelma ei nykyisen tradition mukaisesti sisällä kattavasti kaikkia hiilijalanjäljen laskentaan tarvittavia tietoja rakennusosista kuten palkkien, perustuksia, tilapintoja ja kiintokalusteita materiaaleja ja niiden määrätietoja. Samoin taloteknisten järjestelemien osalta pääpiirustustasolla on tradition mukaisesti sanallisia järjestelmäkuvauksia, määrä- ja materiaalimenekkien tietoja ei välttämättä ole käytössä. Ilmastoselvityksen ohjeistuksessa tulee ottaa kantaa, miten toimitaan niiden rakennusosien osalta, joille ei ole määrätietoa. Yksi vaihtoehto on esittää kansallisessa päästötietokannassa ohjearvot niille rakennusosille, joita ei esitetä pääpiirustustasoissa suunnitelmissa.

Helsingissä 5.3.2024

Suunnittelu- ja konsultointiyritykset SKOL ry

Matti Kiiskinen
Kehityspäällikkö